

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

10. prosince 2013*

„Kasační opravný prostředek — Státní podpory — Osvobození minerálních olejů od spotřební daně — Úloha soudu — Důvod uplatněný unijním soudem bez návrhu — Vztah mezi daňovou harmonizací a kontrolou státních podpor — Pravomoci Rady a pravomoci Komise — Zásada právní jistoty — Presumpce legality unijních aktů“

Ve věci C-272/12 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 1. června 2012,

Evropská komise, zastoupená V. Di Buccim, G. Contem, D. Grespanem, N. Khanem a K. Walkerovou, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

Irsko, zastoupené E. Creedon, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s P. McGarrym, SC, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

Francouzská republika, zastoupená G. de Berguesem a původně J. Gstalterem, poté N. Rouam, jako zmocněnci,

Italská republika, zastoupená G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. Aiellem, avvocato dello Stato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

Eurallumina SpA, se sídlem v Portoscuso (Itálie), zastoupená R. Dentonem, A. Stratakisem, L. Martin Alegi a L. Philippou, solicitors,

Aughinish Alumina Ltd, se sídlem v Askeaton (Irsko), zastoupená C. Waterson, C. Littlem a J. Handollem, solicitors,

žalobci v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, K. Lenaerts, místopředseda, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta a T. von Danwitz, předsedové senátů, A. Rosas, J. Malenovský, E. Levits, A. Arabadžev, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas (zpravodaj) a C. Vajda, soudci,

generální advokát: Y. Bot,

* Jednací jazyky: francouzština, angličtina a italština.

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. dubna 2013,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. července 2013,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se Evropská komise domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 21. března 2012, Irsko a další v. Komise (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV a T-69/06 RENV, dále jen „napadený rozsudek“), kterým bylo rozhodnutí Komise 2006/323/ES ze dne 7. prosince 2005 o osvobození minerálních olejů používaných jako palivo při výrobě oxidu hlinitého (aluminy) od spotřební daně v regionu Gardanne, v regionu Shannon a na Sardinii, které zavedly Francie, Irsko a Itálie (Úř. věst. 2006, L 119, s. 12, dále jen „sporné rozhodnutí“), Tribunálem zrušeno v rozsahu, v němž konstatuje, respektive vychází z konstatování, že osvobození minerálních olejů používaných jako palivo při výrobě oxidu hlinitého od spotřebních daní poskytnutá Francouzskou republikou, Irskem a Italskou republikou do 31. prosince 2003 představují státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, a v němž ukládá Francouzské republice, Irsku a Italské republice povinnost učinit všechna nezbytná opatření, aby příjemci tato osvobození vrátili v rozsahu, v kterém neodváděli spotřební daň ve výši alespoň 13,01 eur za 1 000 kg těžkého topného oleje.

Právní rámec

- 2 Spotřební daně z minerálních olejů byly předmětem několika směrnic, a to směrnice Rady 92/81/EHS ze dne 19. října 1992 o harmonizaci struktur spotřebních daní z minerálních olejů (Úř. věst. L 316, s. 12; citace z uvedené směrnice použité v textu tohoto rozsudku jsou neoficiálním překladem), směrnice Rady 92/82/EHS ze dne 19. října 1992 o sblížování sazeb spotřebních daní z minerálních olejů (Úř. věst. L 316, s. 19) a směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny (Úř. věst. L 283, s. 51; Zvl. vyd. 09/01, s. 405), která zrušila směrnice 92/81 a 92/82 s účinností od 31. prosince 2003.

- 3 Článek 8 odst. 4 směrnice 92/81 stanovil:

„Rada může jednomyslně na návrh Komise povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl další osvobození od daně nebo snížení z důvodů některé zvláštní politiky.

Členský stát, který takové opatření hodlá zavést, uvědomí o svém záměru Komisi a poskytne jí rovněž veškeré podstatné či nezbytné údaje. Komise uvědomí o navrhovaném opatření do jednoho měsíce ostatní členské státy.

Má se za to, že Rada navrhované osvobození od daně nebo snížení sazby povolila, pokud do dvou měsíců ode dne, kdy byly ostatní členské státy uvědomeny podle druhého pododstavce, nepožádá Komise ani žádný členský stát, aby Rada věc přezkoumala.“

4 Článek 8 odst. 5 této směrnice stanovil:

„Jestliže Komise usoudí, že osvobození od daně nebo snížení uvedená v odstavci 4 nejsou nadále opodstatněná, zejména z důvodu nekalé soutěže nebo narušení fungování vnitřního trhu, anebo s ohledem na politiky Společenství v oblasti ochrany životního prostředí, předloží v tomto smyslu Radě vhodné návrhy. Rada o těchto návrzích jednomyslně rozhodne.“

5 Článek 6 směrnice 92/82 stanovil minimální sazbu spotřební daně z těžkého topného oleje počínaje 1. lednem 1993 na 13 eur za 1 000 kg.

6 Směrnice 2003/96 v čl. 2 odst. 4 písm. b) druhé odrážce stanovila, že se nevztahuje na dvojí použití energetických produktů, to znamená na takové případy, kdy se produkty používají jednak jako palivo a jednak pro jiné účely než jako pohonná hmota nebo palivo. Za dvojí použití se považuje i použití energetických produktů pro chemickou redukci a v elektrolytických a metalurgických procesech. Od 1. ledna 2004, kdy se tato směrnice stala použitelnou, již proto neexistuje minimální spotřební daň na těžký topný olej používaný při výrobě oxidu hlinitého. Uvedená směrnice mimoto v čl. 18 odst. 1 povolila členským státům pokračovat až do 31. prosince 2006 v uplatňování snížených úrovní zdanění nebo osvobození od daně uvedených v příloze II, v níž je zmíněno osvobození od spotřební daně u těžkých topných olejů používaných jako palivo při výrobě oxidu hlinitého v regionech Gardanne a Shannon a na Sardinii.

Skutečnosti předcházející sporu

7 Osvobození minerálních olejů používaných při výrobě oxidu hlinitého od spotřební daně je uplatňováno od roku 1983 Irskem v regionu Shannon, od roku 1993 Italskou republikou na Sardinii a od roku 1997 Francouzskou republikou v regionu Gardanne.

8 Tato osvobození od daně (dále jen „sporná osvobození od daně“) byla povolena rozhodnutím Rady 92/510/EHS ze dne 19. října 1992, kterým se v souladu s postupem podle čl. 8 odst. 4 směrnice 92/81 členským státům povoluje pokračovat v uplatňování stávajících snížených sazeb spotřební daně nebo osvobození od spotřební daně u některých minerálních olejů používaných ke zvláštním účelům (Úř. věst. L 316, s. 16), rozhodnutím Rady 93/697/ES ze dne 13. prosince 1993, kterým se v souladu s postupem podle čl. 8 odst. 4 směrnice 92/81 některým členským státům povoluje uplatňovat nebo pokračovat v uplatňování snížených sazeb spotřební daně nebo osvobození od spotřební daně u některých minerálních olejů používaných ke zvláštním účelům (Úř. věst. L 321, s. 29), a rozhodnutím Rady 97/425/ES ze dne 30. června 1997, kterým se v souladu s postupem podle směrnice 92/81 členským státům povoluje uplatňovat nebo pokračovat v uplatňování stávajících snížených sazeb spotřební daně nebo osvobození od spotřební daně u některých minerálních olejů používaných ke zvláštním účelům (Úř. věst. L 182, s. 22). Rada následně platnost těchto povolení několikrát prodloužila, naposledy rozhodnutím Rady 2001/224/ES ze dne 12. března 2001 o snížených sazbách spotřební daně a o osvobození od spotřební daně pro některé minerální oleje používané pro zvláštní účely (Úř. věst. L 84, s. 23; Zvl. vyd. 09/01, s. 342) až do 31. prosince 2006.

9 Posledně uvedené rozhodnutí v bodě 5 odůvodnění upřesňovalo, že nepředjímá „výsledek případných řízení o narušení fungování jednotného trhu, která mohou proběhnout na základě článků [87 ES] a [88 ES]“, a že rovněž nezprošťuje „členské státy povinnosti oznamovat Komisi záměry poskytnout státní podporu podle článku [88 ES]“.

- 10 Třemi rozhodnutími ze dne 30. října 2001 zahájila Komise řízení podle čl. 88 odst. 2 ES o každém ze sporných osvobození od daně. Na konci tohoto řízení přijala Komise sporné rozhodnutí, podle kterého:
- osvobození těžkých topných olejů používaných při výrobě oxidu hlinitého od spotřební daně, která poskytly Francouzská republika, Irsko a Italská republika do 31. prosince 2003, představují státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES;
 - podpory poskytnuté v období od 17. července 1990 do 2. února 2002 v rozsahu, v němž jsou neslučitelné se společným trhem, nebudou navráceny, jelikož by to porušovalo obecné zásady práva Společenství;
 - podpory poskytnuté v období od 3. února 2002 do 31. prosince 2003 nejsou slučitelné se společným trhem ve smyslu čl. 87 odst. 3 ES, pokud příjemci neodvedli alespoň 13,01 eura za 1 000 kg těžkého topného oleje, a
 - posledně uvedené podpory musejí být vráceny.
- 11 Ve sporném rozhodnutí měla Komise za to, že sporná osvobození od daně představují podpory nové, a nikoli podpory existující ve smyslu čl. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88 ES] (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339). Toto posouzení založila zejména na skutečnosti, že sporná osvobození od daně neexistovala před tím, než Smlouva o ES vstoupila v platnost v dotyčných členských státech, že nebyla nikdy analyzována ani povolena podle pravidel upravujících státní podpory a že nebyla nikdy oznámena.
- 12 Poté, co Komise vysvětlila, v jakém ohledu jsou dotčené podpory neslučitelné se společným trhem, dospěla k závěru, že s ohledem na rozhodnutí Rady, jimiž byla sporná osvobození od daně povolena (dále jen „povolovací rozhodnutí“), a na skutečnost, že tato rozhodnutí byla přijata na její návrh, by navrácení neslučitelných podpor poskytnutých před 2. únorem 2002, kdy byla rozhodnutí o zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 ES zveřejněna v *Úředním věstníku Evropských společenství*, bylo v rozporu se zásadou ochrany legitimního očekávání a zásadou právní jistoty.

Řízení a napadený rozsudek

- 13 Návrhy došlými kanceláři Tribunálu ve dnech 16., 17. a 23. února 2006 podaly Italská republika, Irsko, Francouzská republika, Eurallumina SpA (dále jen „Eurallumina“) a Aughinish Alumina Ltd (dále jen „AAL“) žaloby na částečnou či úplnou neplatnost sporného rozhodnutí.
- 14 Rozsudkem ze dne 12. prosince 2007, Irsko a další v. Komise (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 a T-69/06), Tribunál sporné rozhodnutí zrušil. Soudní dvůr rozsudkem ze dne 2. prosince 2009, Komise v. Irsko a další (C-89/08 P, Sb. rozh. s. I-11245), který obsahuje rozsáhlejší popis předchozího řízení a na který se v tomto ohledu odkazuje, uvedený rozsudek zrušil v rozsahu, v němž bylo sporné rozhodnutí zrušeno z toho důvodu, že v tomto rozhodnutí Komise porušila povinnost uvést odůvodnění, co se týče nepoužití čl. 1 písm. b) bodu v) nařízení č. 659/1999 v projednávaném případě.
- 15 Poté, co byly věci vráceny Tribunálu, byly spojeny pro účely písemné a ústní části řízení a rozsudku.
- 16 Tribunál sporné rozhodnutí opětovně zrušil poté, co v napadeném rozsudku vyhověl žalobním důvodům či výtkám účastníků řízení, respektive některých z nich, jež vycházely z porušení zásady právní jistoty a zásady presumpce legality aktů Evropské unie a jimiž žalobci Komisi v podstatě vytýkali, že uvedeným rozhodnutím částečně zmařila právní účinky povolovacích rozhodnutí. Při zkoumání těchto žalobních důvodů dospěl Tribunál mimo jiné k názoru, že tato rozhodnutí bránila

možnosti, že Komise přičte sporná osvobození od daně dotýčným členským státům, potažmo je kvalifikuje jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES. Ve věci T-62/06 RENV mimoto Tribunál vyhověl výtce vycházející z porušení zásady řádné správy.

Návrhová žádání účastníků řízení

- 17 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr napadený rozsudek zrušil, vrátil věci Tribunálu a určil, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.
- 18 Francouzská republika, Irsko, Italská republika, Eurallumina a AAL navrhují, aby byl kasační opravný prostředek zamítnut a aby byla Komisi uložena náhrada nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 19 Na podporu kasačního opravného prostředku vznáší Komise pět důvodů. První dva důvody jsou procesní povahy, zatímco ostatní tři vycházejí z porušení hmotněprávních norem unijního práva.
- 20 První důvod kasačního opravného prostředku vychází z nedostatku pravomoci Tribunálu, z procesních vad a rovněž z porušení dispoziční zásady, článku 21 statutu Soudního dvora Evropské unie a čl. 44 odst. 1 a čl. 48 odst. 2 jednacího řádu Tribunálu, a podpůrně z nedostatku odůvodnění.

Argumentace účastníků řízení

- 21 Komise Tribunálu vytýká, že uplatnil bez návrhu důvod vycházející z porušení čl. 87 odst. 1 ES, nebo překvalifikoval samotný předmět žaloby. Podle Komise je totiž pravou příčinou zrušení sporného rozhodnutí to, že sporná osvobození od daně podle Tribunálu nepodléhala pravidlům kontroly státních podpor, neboť nebyla přičitatelná dotýčným členským státům, nýbrž Unii. Komise přitom uvádí, že tento důvod neuplatňoval žádný z žalobců v prvním stupni řízení a že byl do diskuse zařazen na základě otázky Tribunálu položené účastníkům řízení dne 20. července 2011, přestože takový důvod nemohl být uplatněn bez návrhu. Komise tvrdí, že se následně Tribunál v napadeném rozsudku snažil tento důvod ztotožnit s žalobními důvody účastníků řízení vycházejícími z porušení zásady právní jistoty a zásady presumpce legality unijních aktů.
- 22 Francouzská republika, Irsko, Italská republika, Eurallumina a AAL s tímto prvním důvodem kasačního opravného prostředku nesouhlasí.
- 23 Zprvce, Francouzská republika a Italská republika poznamenávají, že se úvahy obsažené v napadeném rozsudku nezakládají na samotné nemožnosti přičíst sporná osvobození od daně členským státům, nýbrž na společné analýze narušení hospodářské soutěže a možnosti přičíst dané opatření státu, což jsou dvě podmínky, jež musí být splněny, aby bylo možné určité opatření kvalifikovat jako státní podporu. Italská republika přitom uvádí, že Tribunál je sice povinen rozhodovat v mezích daných žalobními důvody, může však i bez návrhu ověřit, zda chybí některý ze základních znaků státní podpory, nepřekročí-li rámec ustanovení uplatněných na podporu těchto žalobních důvodů.
- 24 Irsko a Italská republika dodávají, že Tribunál mohl poukázat i bez návrhu na porušení podstatných formálních náležitostí. V daném případě přitom Komise podle nich nesplnila povinnost uvést odůvodnění, když ve sporném rozhodnutí opomněla uvést důvody, proč měla za to, že sporná osvobození od daně lze přičíst členským státům.
- 25 Zadruhé, Francouzská republika, Eurallumina a AAL mají v podstatě za to, že Tribunál rozšířil jimi uplatněné žalobní důvody, a to na základě výměny informací mezi účastníky řízení v průběhu řízení. Francouzská republika připomíná, že její první žalobní důvod znějící na zrušení sporného rozhodnutí

vycházel z nerespektování pojmu „státní podpora“ ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, zatímco společnost Eurallumina poukazuje na to, že aniž použila pojem „přičitatelnost“, vznesla otázku, zda osvobození od daně, které se jí týkalo, může představovat podporu poskytnutou Italskou republikou. Otázku přičitatelnosti sporných osvobození od daně měla do diskuse vnést sama Komise jako obranu proti žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení zásady právní jistoty. Podle společnosti Eurallumina tedy Tribunál tuto otázku prozkoumal, na základě čehož argumenty Komise odmítl a utvrdil se ve svých závěrech stran otázky, zda účinky povolení uděleného jedním evropským orgánem, které členskému státu neoponechává žádný rozhodovací prostor při jeho provádění, mohou být zpochybněny a zmařeny tak, jako to učinil jiný unijní orgán. Společnost AAL uvádí, že Tribunál pouze posoudil a poté odmítl jeden z argumentů Komise.

- 26 Zatřetí, Francouzská republika, Italská republika a Eurallumina se domnívají, že otázka přičitatelnosti sporných osvobození od daně má v odůvodnění napadeného rozsudku každopádně jen relativní význam, neboť kdyby bylo tomuto prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku vyhověno, rozsudek by zůstal podložen jinými částmi svého odůvodnění.

Závěry Soudního dvora

- 27 Z pravidel upravujících řízení před unijními soudy, zejména z článku 21 statutu Soudního dvora a z čl. 44 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu, vyplývá, že spor je v zásadě určen a vymezen účastníky řízení a že unijní soud nemůže rozhodovat *ultra petita*.
- 28 Některé důvody sice mohou, či dokonce musí být uplatněny i bez návrhu, jako například neexistence nebo nedostatek odůvodnění předmětného rozhodnutí, což je otázkou podstatných formálních náležitostí, avšak důvod týkající se legality uvedeného rozhodnutí po materiální stránce, což je otázkou porušení Smluv nebo jakéhokoli právního předpisu týkajícího se jejich provádění ve smyslu článku 263 SFEU, smí být unijním soudem zkoumán, pouze je-li uplatněn žalobcem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 67; ze dne 30. března 2000, VBA v. Florimex a další, C-265/97 P, Recueil, s. I-2061, bod 114, a Komise v. Irsko a další, uvedený výše, bod 40).
- 29 Důvod vycházející z porušení čl. 87 odst. 1 ES založeného na nemožnosti přičíst dané opatření státu tedy nemůže být uplatněn bez návrhu.
- 30 V projednávané věci Tribunál nejprve v bodech 73 a 74 napadeného rozsudku připomněl, že aby mohla být zvýhodnění kvalifikována jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, musejí být především přičitatelná státu, načež v bodech 98 a 99 uvedeného rozsudku odmítl argumenty Komise, podle kterých povolovací rozhodnutí každopádně nemohla ve svém důsledku zprostit Francouzskou republiku, Irsko a Italskou republiku povinnosti dodržet postupy a pravidla státních podpor a podle kterých Rada neměla při výkonu svých vlastních pravomocí v oblasti daňové harmonizace právo zasahovat do pravomoci Komise v oblasti státních podpor. Tribunál měl za to, že výhody, které mohla sporná osvobození od daně případně přinést svým příjemcům, byly přiznány v souladu s povolovacími rozhodnutími, takže nebyly přičitatelné členským státům, nýbrž Unii, a že je tedy Komise nemohla při výkonu svých téměř výlučných pravomocí vyplývajících z článků 87 ES a 88 ES kvalifikovat jako státní podpory.
- 31 V bodě 104 napadeného rozsudku Tribunál uzavřel, že povolovací rozhodnutí bránila možnosti, že Komise přičte sporná osvobození od daně dotčným členským státům, potažmo je kvalifikuje jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES a nařídí jejich částečné vrácení proto, že je považuje za neslučitelné s vnitřním trhem ve smyslu čl. 87 odst. 3 ES.

- 32 V bodě 100 a ve výroku napadeného rozsudku tedy Tribunál sporné rozhodnutí zrušil „v rozsahu, v němž konstatuje, respektive vychází z konstatování, že [sporná] osvobození [od daně] [...] představují státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES“, a v němž ukládá, aby bylo zajištěno navrácení uvedených osvobození od daně od jejich příjemců.
- 33 Měl-li Tribunál za to, že sporná osvobození od daně jsou přičitatelná Unii, neuplatnil tak důvod vycházející z porušení podstatných formálních náležitostí, jak naznačují Irsko a Italská republika, ale důvod týkající se legality sporného rozhodnutí po materiální stránce, což je otázkou porušení Smlouvy o ES.
- 34 Jak přitom tvrdí Komise a jak konstatuje generální advokát v bodech 57 až 63 svého stanoviska, žádný z žalobců před Tribunálem takový žalobní důvod neuplatnil. Ze spisu Tribunálu totiž vyplývá, že otázka přičitatelnosti sporných osvobození od daně, o níž existuje pouhá zmínka v žalobní odpovědi Komise ve věci T-56/06 a v replice společnosti Eurallumina ve věci T-62/06 – kde však tato společnost uvedla, „[ž]e ale není nutné se tímto problémem zabývat“ – byla do diskuse vnesena Tribunálem, který účastníkům řízení položil písemnou otázku, jak to ostatně vyplývá také z bodu 98 napadeného rozsudku.
- 35 Na rozdíl od tvrzení Francouzské republiky a společností Eurallumina a AAL nelze mít za to, že Tribunál rozšířil žalobní důvody, jež uplatnili účastníci řízení. Ačkoli totiž Tribunál navázal otázku přičitatelnosti sporných osvobození od daně na žalobní důvody účastníků řízení vycházející z porušení zásady presumpce legality unijních aktů a zásady právní jistoty, tato otázka nicméně vychází ze samostatného důvodu odlišné povahy, který se netýká porušení obecných zásad unijního práva, nýbrž porušení Smlouvy o ES, a účastníci řízení, jak to vyplývá zejména z popisu jejich žalobních důvodů v bodech 53 až 56 napadeného rozsudku, neuplatňovali tyto zásady za tím účelem, aby sporná osvobození od daně nebyla považována za státní podpory.
- 36 Z toho plyne, že když Tribunál uplatnil bez návrhu důvod, že sporná osvobození od daně nejsou přičitatelná členskými státy, nýbrž Unii, a nepředstavují proto státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, dopustil se v napadeném rozsudku nesprávného právního posouzení.
- 37 Odůvodnění týkající se přičitatelnosti sporných osvobození od daně, jemuž jsou věnovány pouze body 73, 74, 98, 99 a 104 napadeného rozsudku, však tvoří jen část odůvodnění napadeného rozsudku. Je tedy třeba zjistit, zda je uvedený rozsudek podložený na základě ostatních důvodů, které jsou v něm uvedeny.
- 38 Vedle úvah o nemožnosti přičíst sporná osvobození od daně členskými státy založil Tribunál napadený rozsudek na následujícím odůvodnění.
- 39 V bodech 63 až 72 napadeného rozsudku měl Tribunál předně za to, že vzhledem ke společnému cíli pravidel v oblasti harmonizace vnitrostátních daňových právních předpisů a pravidel státních podpor, kterým je podporování řádného fungování vnitřního trhu především bojem proti narušením hospodářské soutěže, je třeba při soudržném provádění těchto pravidel dospět k závěru, že pojem „narušení hospodářské soutěže“ má stejný rozsah i význam v oblasti harmonizace vnitrostátních daňových právních předpisů i v oblasti státních podpor. Tribunál v tomto ohledu poukázal na to, že čl. 8 odst. 4 a 5 směrnice 92/81 přiznává jmenovitě Komisi, která navrhuje, a Radě, která rozhoduje, pravomoc posoudit, zda případně došlo k narušení hospodářské soutěže, a to aby určitému členskému státu povolily či nepovolily uplatňovat nebo pokračovat v uplatňování určitého osvobození od harmonizované spotřební daně, a že v případě protichůdných závěrů může Komise podat žalobu na zrušení rozhodnutí Rady.

- 40 Tribunál následně v bodech 76 až 97 napadeného rozsudku konstatoval, že v daném případě není sporu o tom, že Francouzská republika, Irsko a Italská republika vycházely při uplatňování sporných osvobození od daně nebo při pokračování v jejich uplatňování až do 31. prosince 2003 z povolovacích rozhodnutí a že bezesbytku splnily uvedená rozhodnutí, která pro ně byla závazná, neboť stanovila zeměpisně a časově omezující podmínky.
- 41 V bodech 79 až 96 téhož rozsudku Tribunál v této souvislosti odmítl argument Komise, že povolovací rozhodnutí byla nezbytnou, nikoli však dostačující podmínkou k tomu, aby členské státy mohly poskytnout sporná osvobození od daně, a že jimi není dotčena skutečnost, že pokud sporná osvobození od daně představovala státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, měla být podle článku 88 ES Komisi oznámena a Komisí povolena, jak bylo uvedeno v bodě 5 odůvodnění rozhodnutí 2001/224. Tribunál v tomto ohledu poznamenal, že povolovací rozhodnutí vydaná před rozhodnutím 2001/224 takovou výhradu neobsahovala, a vyslovil závěr, že uvedený bod 5 odůvodnění nelze vykládat jako projev vůle Rady podmínit účinky jejího povolení případnými následnými řízeními či rozhodnutími Komise v oblasti státních podpor.
- 42 Podle Tribunálu je totiž Komisí podaný výklad bodu 5 odůvodnění rozhodnutí 2001/224 vyvrácen odpovědí Rady na otázky Tribunálu. Tento výklad je též v každém případě nepřijatelný, neboť by za okolností projednávané věci vedl k nesoudržnému provádění pravidel v oblasti harmonizace daňových právních předpisů a pravidel státních podpor, protože zaprvé povolovací rozhodnutí, přijatá jednomyslně na návrh Komise, vycházela ze společného posouzení obou těchto orgánů, podle kterého sporná osvobození od daně nezpůsobují narušení hospodářské soutěže ani nemají vliv na řádné fungování vnitřního trhu, zadruhé regionální selektivita uvedených osvobození od daně vyplývala přímo z těchto rozhodnutí a zatřetí tato rozhodnutí povolovala úplné osvobození od spotřebních daní.
- 43 Poté, co Tribunál v bodech 100 až 103 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise nikdy nevyužila pravomoci, jimiž byla nadána na základě čl. 8 odst. 5 směrnice 92/81 nebo článků 230 ES a 241 ES, aby se domohla zrušení či změny povolovacích rozhodnutí, neplatnosti těchto rozhodnutí anebo prohlášení neplatnosti této směrnice, nakonec v bodech 104 a 105 uvedeného rozsudku poukázal na to, že v okamžiku přijetí sporného rozhodnutí bylo rozhodnutí 2001/224 nadále platné a že posledně uvedenému rozhodnutí, jakož i rozhodnutím, která mu předcházela, i uvedené směrnici svědčí presumpce legality, jež se pojí k unijním aktům, a že vyvolávají všechny své právní účinky. Tribunál měl za to, že se tedy Francouzská republika, Irsko a Italská republika mohly při pokračování v uplatňování sporných osvobození od daně o tato rozhodnutí opírat. Na základě toho dospěl Tribunál k závěru, že za konkrétních okolností projednávaného případu sporné rozhodnutí přímo zpochybňovalo platnost sporných osvobození od daně a nepřímou, avšak jednoznačně zpochybňovalo i platnost povolovacích rozhodnutí a jejich účinky, čímž porušilo zásadu právní jistoty i zásadu presumpce legality unijních aktů.
- 44 V bodech 107 až 109 napadeného rozsudku mimoto Tribunál vyhověl výtce vycházející z porušení zásady řádné správy uplatněné společností Eurallumina ve věci T-62/06 RENV, neboť měl za to, že takové porušení vyplývalo z toho, že Komise přijala sporné rozhodnutí, aniž zohlednila zvláštní práva přiznaná této společnosti Italskou republikou na základě rozhodnutí 2001/224, jehož účinky byly právně chráněny zásadou právní jistoty a zásadou presumpce legality unijních aktů.
- 45 Tím, že Tribunál takto rozhodl, ale nerespektoval pravomoci Rady a pravomoci Komise v oblasti harmonizace právních předpisů o spotřebních daních a v oblasti státních podpor.
- 46 Je totiž třeba připomenout, že směrnice 92/81 byla přijata na základě článku 99 Smlouvy o EHS (později článek 99 Smlouvy o ES, následně článek 93 ES), který Radě svěřoval pravomoc přijmout ustanovení k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní v rozsahu, v jakém je tato harmonizace nezbytná pro vytvoření a fungování vnitřního trhu.

- 47 Povolovací rozhodnutí byla přijata v souladu s čl. 8 odst. 4 této směrnice, který Radě přiznával pravomoc jednomyslně na návrh Komise povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl osvobození od daně nebo snížení, která nejsou uvedenou směrnicí upravena, a to „z důvodů některé zvláštní politiky“. Postup upravený v tomto článku má jiný cíl a jinou působnost než režim zavedený článkem 88 ES.
- 48 Jak již Soudní dvůr konstatoval v bodech 29 až 31 rozsudku ze dne 29. června 2004, Komise v. Rada (C-110/02, Sb. rozh. s. I-6333), Smlouva tím, že zřídila prostřednictvím článku 88 ES průběžný přezkum a kontrolu podpor Komisí, zamýšlí zajistit, aby uznání případné neslučitelnosti podpory se společným trhem bylo, za kontroly Tribunálu a Soudního dvora, výsledkem náležitého řízení, za jehož provedení je odpovědná Komise. Články 87 ES a 88 ES tak vyhrazují Komisi ústřední úlohu při uznání případné neslučitelnosti podpory. Pravomoc, kterou Radě svěřuje v oblasti státních podpor čl. 88 odst. 2 třetí pododstavec ES, má povahu výjimky, což znamená, že musí být nutně vykládána restriktivně (v tomto smyslu viz také rozsudek ze dne 4. prosince 2013, Komise v. Rada, C-111/10, bod 39).
- 49 Rozhodnutí Rady, kterým se členskému státu povoluje v souladu s čl. 8 odst. 4 směrnice 92/81 zavést osvobození od spotřebních daní, proto ve svém důsledku nemohlo bránit Komisi ve výkonu pravomocí, které jí svěřuje Smlouva, potažmo vést k zahájení řízení upraveného v čl. 88 ES pro účely posouzení, zda toto osvobození od daně představuje státní podporu, a – na závěr uvedeného řízení – k přijetí takového rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí.
- 50 Skutečnost, že povolovací rozhodnutí přiznávala úplné osvobození od spotřebních daní stanovením přesných zeměpisných a časových podmínek a že tyto podmínky byly členskými státy striktně dodrženy, neměla vliv na rozdělení pravomocí mezi Radu a Komisi, a nemohla tedy Komisi připravit o výkon jejich pravomocí.
- 51 Právě v souladu s tímto rozdělením pravomocí se ostatně v bodě 5 odůvodnění rozhodnutí 2001/224 – jež bylo v platnosti v době, za niž sporné rozhodnutí nařizuje navrácení podpor – uvádělo, že zmíněné rozhodnutí nepředjímá výsledek případných řízení, která mohou proběhnout na základě článků 87 ES a 88 ES a nezprošťuje členské státy „povinnosti oznamovat Komisi záměry poskytnout státní podporu“.
- 52 Je pravda, že povolovací rozhodnutí byla přijata na návrh Komise, která nikdy nevyužila pravomoci, jimiž byla nadána na základě čl. 8 odst. 5 směrnice 92/81 nebo článků 230 ES a 241 ES, aby se domohla zrušení či změny povolovacích rozhodnutí, neplatnosti těchto rozhodnutí anebo prohlášení neplatnosti této směrnice. Ze sporného rozhodnutí v tomto ohledu vyplývá, že Komise měla při přijímání povolovacích rozhodnutí Rady za to, že tato rozhodnutí nenarušují hospodářskou soutěž a nemají vliv na řádné fungování vnitřního trhu (výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko a další, bod 83).
- 53 Jak již ale uvedla Komise, pojem „státní podpora“ odpovídá objektivní situaci a nemůže záviset na jednání nebo prohlášení orgánů (výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko a další, bod 72). Proto skutečnost, že povolovací rozhodnutí byla přijata na návrh Komise, nemohla bránit tomu, aby byla uvedená osvobození od daně kvalifikována jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, byly-li splněny podmínky, za nichž je dána státní podpora. Taková skutečnost měla být naproti tomu zohledněna v souvislosti s povinností zajistit navrácení neslučitelné podpory, a to z hlediska zásady ochrany legitimního očekávání a zásady právní jistoty, jak to Komise učinila ve sporném rozhodnutí, když nenařídila navrácení podpor poskytnutých před datem zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 ES v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

- 54 Z toho plyne, že odůvodnění napadeného rozsudku převzaté v bodech 39 až 44 rozsudku v projednávané věci nemůže být právním podkladem pro závěr Tribunálu, že sporné rozhodnutí zpochybňuje platnost povolovacích rozhodnutí Rady, a porušuje tak zásadu právní jistoty a zásadu presumpce legality unijních aktů. Totéž platí pro závěr, který spočívá na stejném odůvodnění a podle kterého Komise porušila ve věci T-62/06 RENV zásadu řádné správy.
- 55 S ohledem na výše uvedené je třeba napadený rozsudek v plném rozsahu zrušit bez nutnosti zkoumat ostatní argumenty a důvody účastníků řízení.

K vrácení věci Tribunálu

- 56 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora může Soudní dvůr v případě zrušení rozhodnutí Tribunálu vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu.
- 57 Vzhledem k tomu, že Tribunál zkoumal jen část z velkého množství žalobních důvodů uplatněných účastníky řízení, má Soudní dvůr za to, že stav tohoto řízení nedovoluje, aby ve věci rozhodl. Spojené věci je tedy třeba vrátit Tribunálu.

K nákladům řízení

- 58 Vzhledem k tomu, že se věci vrací Tribunálu, je třeba o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením o kasačním opravném prostředku rozhodnout později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 21. března 2012, Irsko a další v. Komise (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV a T-69/06 RENV), se zrušuje.**
- 2) **Spojené věci T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV a T-69/06 RENV se vrací Tribunálu Evropské unie.**
- 3) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.